

Obsah

Předmluva	9
1 Úvod	11
1.1 Udržitelný rozvoj: udržitelné společenství, udržitelné hospodářství a udržitelné změny životního prostředí	12
1.1.1 Princip udržitelného rozvoje a jeho průmět do území	12
1.1.2 Pilíře udržitelného rozvoje	14
1.1.3 Diverzita, vyvážený rozvoj a disparity	17
1.1.4 Změny poškozující udržitelný rozvoj území	19
1.2 Veřejné orgány a udržitelný rozvoj	22
1.2.1 Role veřejné správy a veřejného sektoru	22
1.2.2 Pravomoci a principy rozhodování o udržitelném rozvoji	22
1.2.3 Institucionální kapacita veřejné správy	24
1.3 Udržitelné plánování a management rozvoje území	25
1.3.1 Analýza, vize a koncepce rozvoje	25
1.3.2 Formy plánování rozvoje území	26
1.3.3 Změny podmínek a agend pro plánování rozvoje území	28
2 Institucionální prostředí pro prosazování udržitelného rozvoje	35
2.1 Koncepce udržitelného rozvoje a její prosazování v předpisech a strategických dokumentech	35
2.1.1 Udržitelný rozvoj území v dokumentech a nástrojích Evropské unie	35
2.1.2 Vývoj konceptu udržitelného rozvoje a životního prostředí u nás	37
2.2 Programy rozvoje územních samosprávných celků	38
2.2.1 Program rozvoje kraje	38
2.2.2 Program rozvoje obce	39
2.3 Prosazování udržitelného rozvoje „zdola“ – Místní Agenda 21	39
2.4 Strategické plánování	41
2.5 Územní plánování	44
2.5.1 Cíle, koncepce a výstupy územního plánování	44
2.5.2 Obecné možnosti územního plánování podporovat udržitelný územní rozvoj	46
2.5.3 Územně analytické podklady a rozbor udržitelného rozvoje území	48
2.5.4 Politika územního rozvoje a zásady územního rozvoje	51
2.5.5 Územní plán	53
2.5.6 Regulační plán	60
2.5.7 Územní studie	61
2.6 Regulace rozvoje území	61
2.6.1 Regulace jako dohoda	61
2.6.2 Optimální míra regulace	62
2.6.3 Regulace a vyvážený rozvoj území	66
2.7 Posuzování a vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území	67
3 Hodnoty území	70
3.1 Pojem hodnota v kontextu udržitelného rozvoje	70
3.1.1 Vlastní a účelové hodnoty	70

3.1.2	Ekonomické a sociologické pojetí hodnoty	72
3.2	Hodnoty v území	74
3.2.1	Udržitelnost a vzájemné vazby hodnot v území	74
3.2.2	Zjišťování hodnot území	77
3.2.3	Ochrana hodnot v území	77
3.3	Hodnoty území v územním plánování	86
3.3.1	Zjišťování hodnot v územně analytických podkladech	87
3.3.2	Ochrana a rozvoj hodnot v území prostřednictvím územně plánovací dokumentace	88
3.3.3	Návrh standardu hodnot sledovaných v územně plánovacích podkladech a dokumentaci	89
4	Únosnost prostředí	97
4.1	Únosnost a únosná kapacita	97
4.1.1	Únosnost a únosná kapacita v území	97
4.1.2	Překročení únosné kapacity území	99
4.2	Prahy rozvoje území	100
4.3	Hygienická únosnost prostředí	106
4.3.1	Hygiena životního prostředí	106
4.3.2	Identifikace problematických oblastí	106
4.3.3	Identifikace zdrojů znečišťování	109
4.3.4	Možnosti prosazovat zlepšení hygieny prostředí v územním plánování	110
5	Krajina	112
5.1	Evropská krajina, vnímání krajiny a vztah k ní	112
5.1.1	Vymezení pojmu krajina	112
5.1.2	Proměny evropské krajiny	113
5.1.3	Vnímání krajiny a vztah k ní	114
5.2	Vlastnosti krajiny	116
5.2.1	Ekologická stabilita	116
5.2.2	Diverzita v krajině	119
5.2.3	Krajinný ráz	125
5.3	Koncepce a nástroje plánování krajiny	128
5.3.1	Přístupy k plánování krajiny	128
5.3.2	Územní systém ekologické stability	129
5.3.3	Krajina v územním plánování	133
5.3.4	Komplexní pozemkové úpravy	141
5.3.5	Dotační programy pro péči o krajinu	142
6	Sociální rozměr udržitelného rozvoje v území	146
6.1	Sociální soudržnost a územní předpoklady pro ni	146
6.1.1	Koncept sociální soudržnosti	146
6.1.2	Podmínky prostorového uspořádání pro sociální soudržnost	149
6.1.3	Možnosti vytvářet podmínky pro sociální soudržnost v území	151
6.2	Možné formy sociálně udržitelného uspořádání měst a venkovského území	152
6.2.1	Kompaktní město	152
6.2.2	Zelené a zahradní město	153
6.2.3	Město krátkých vzdáleností	155

7	Ekonomický rozměr udržitelného rozvoje	158
7.1	Udržitelný hospodářský rozvoj regionů	158
7.1.1	Hospodářský rozvoj území	158
7.1.2	Podmínky a faktory udržitelného hospodářského rozvoje	159
7.1.3	Současné globální podmínky pro hospodářský rozvoj	161
7.2	Udržitelné hospodaření veřejného sektoru	162
7.2.1	Role veřejných rozpočtů	162
7.2.2	Udržitelnost hospodaření obcí a regionů	163
7.3	Územní pohled na udržitelné hospodářství	165
7.3.1	Vyváženost pracovní síly a obytné kapacity území	165
7.3.2	Přiměřená intenzita využití obytného území (obytná hustota)	167
8	Regionální rozvoj a koordinace udržitelného rozvoje	170
8.1	Rozvoj regionů	170
8.1.1	Region, regionální rozvoj a regionální politika	170
8.1.2	Regionální rozvoj jako činnost aktérů rozvoje	172
8.1.3	Rozvoj prostřednictvím vnějších investic a endogenní rozvoj	173
8.1.4	Rozvoj regionů a jejich velikost	174
8.1.5	Faktory rozvoje regionů	177
8.1.6	Rozvoj regionů v globálním prostředí	180
8.2	Koordinace rozvoje	181
8.2.1	Koordinace regionálního rozvoje	181
8.2.2	Koordinace rozvoje v územním plánování	183
9	Sledování a hodnocení udržitelného rozvoje území	186
9.1	Metody a systémy měření udržitelného rozvoje	186
9.1.1	Kvalitativní a kvantitativní hodnocení udržitelného rozvoje	186
9.1.2	Indikátorové systémy	188
9.1.3	Indikátory a jejich výběr	189
9.1.4	Systémy sledování příčin a následků	190
9.2	Indikátorová podpora územního plánování	191
9.2.1	Možnosti začlenění indikátorových systémů do procesu územního plánování	191
9.2.2	Doporučení pro tvorbu indikátorového systému v územním plánování	193
9.3	Příklady indikátorového hodnocení udržitelného rozvoje území	195
9.3.1	Indikátory Územně analytických podkladů ORP Frýdek-Místek	196
9.3.2	Indikátory udržitelného rozvoje hlavního města Prahy	197
9.3.3	Ukazatele pro hodnocení a srovnání udržitelného rozvoje území v územně analytických podkladech obcí	199
10	Modelování v procesu plánování územního rozvoje	207
10.1	Komplexní simulační modely	207
10.1.1	Vzestup a pád první generace simulačních modelů	207
10.1.2	Komplexní simulační modely druhé generace	209
10.2	Systémy podpory plánování (<i>Planning Support Systems</i>)	212
10.2.1	Nástroj INDEX	214

10.2.2	What-If?	217
10.3	Využití simulačních modelů v našich podmínkách	218
10.3.1	Využití simulačních modelů při vytváření koncepcí územního rozvoje	218
10.3.2	Projekt experimentální aplikace modelu pro simulaci rozvoje mikroregionu	219
11	Participace jako nástroj udržitelného plánování a odstraňování disparit v území	224
11.1	Definice a kontext participace	224
11.1.1	Východiska participace	225
11.1.2	Proměny procesu plánování	226
11.2	Účastníci procesu participace a jejich role v rozhodování o území	226
11.3	Přínosy participace	228
11.4	Možnosti a vhodná míra participace	232
11.4.1	Hledání vhodné míry participace	232
11.5	Rizika a obavy z participace	237
11.6	Příprava participace	239
11.6.1	Modely vztahu objednatel – (pořizovatel) – projektant – konzultant	239
11.6.2	Plán participace	240
11.7	Specifika participace podle typů projektu	245
	Rejstřík	250
	Autoři	253